

кажучи, досягнення запланованих показників діяльності вже вважається успіхом підприємства, а їх перевищення – значним успіхом.

Необхідність розмежування понять ефективності та результативності підтверджується положеннями стандарту ДСТУ ISO 9000:2007, де результативність визначається як ступінь реалізації запланованої діяльності та досягнення запланованих результатів, а ефективність – як співвідношення між досягнутим результатом і використаними ресурсами. І автори цілком поділяють таку позицію щодо сутності ефективності та результативності як економічних категорій.

Таким чином, встановлення різниці між ефективністю та результативністю дозволяє уникнути суперечностей, що мають місце у випадку некоректного використання цих термінів.

СУТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ

Г. Г. СОБОЛЕВА, канд. екон. наук, М. М. ЄЛЕНЮК, студентка

Харківський національний університет міського господарства

імені О. М. Бекетова

marina21219982401@gmail.com

Основна рушійна сила суспільного прогресу – людська особистість, яка є водночас і діючим суб'єктом цілісної системи економічних відносин та економічних інтересів. Тільки реалізуючи свої інтереси, людина суттєво й активно впливає на економіку загалом, бере участь у всіх галузях і сферах соціального життя. Побудувати ефективну, раціональну систему господарювання, досягти серйозних успіхів у соціально-економічному зростанні суспільство може, лише реалізуючи у відтворювальній життєдіяльності все зростаючі потреби і виходячи з певних інтересів людини[1].

Економічним інтересом прийнято називати реальний, зумовлений економічними відносинами та принципом економічної вигоди мотив і стимул соціальних дій людей щодо задоволення потреб [2, ст. 127].

Залежно від усвідомлення інтереси розділяють на: усвідомлені та неусвідомлені, а також на мнимі (ілюзорні) та дійсні (реальні). При цьому, в першу чергу, має значення не стільки усвідомлення інтересів, скільки відповідність їх потребам того чи іншого суб'єкту.

У міру ускладнення народногосподарських зв'язків все більш чітко проявляються інтереси регіональні, відомчі, національні, сімейні тощо. Залежно від прийнятого критерію можна виділити основні й другорядні інтереси, поточні і перспективні, майнові, фінансові, трудові, моральні і т. д. Наведемо структуру економічних інтересів за різними критеріями:

1. За сферою дії: національні, регіональні, відомчі, сімейні.
2. Класові: буржуазні, робітникові, селян, інтелігенції.
3. Демографічних груп: працюючих, вже не працюючих, ще не працюючих, не бажаних працювати.
4. За об'єктами: майнові, фінансові, інтелектуальні.
5. За нагальністю, важливістю: головні, першочергові, другорядні.

Сучасні суспільства є класовими. У зв'язку з цим в інтересах людей знаходить своє відображення їх класова належність.

Так, клас капіталістів має інтереси, відмінні від інтересів робітничого класу чи селянства. Капіталісти є власниками промислових, торговельних підприємств, різних посередницьких структур, рекламних агентств, земельних ресурсів, транспортних систем тощо. Їх економічний інтерес полягає в розширенні масштабів власного виробництва, нагромадженні капіталу, зростанні особистого багатства і споживання.

У робітника свій інтерес – знайти роботу, підвищити кваліфікацію, заробити на життя, мати можливість утримувати сім'ю, своєчасно заплатити за квартиру чи лікування. Інтереси визначаються становищем відповідного класу чи соціальної групи в суспільстві, а в кінцевому результаті – пануючими формами власності.

Розглядаючи один господарський суб'єкт, варто виділяти в ньому три основні групи носіїв інтересів (згідно з неокласичною теорією): власники капіталу, керівники (менеджери) і наймані робітники.

Розглянемо розходження інтересів носіїв:

1. Власники підприємств – зацікавлені в помноженні власності капіталу, в одержанні стійкого і гарантованого доходу, у реалізації стратегічних управлінських рішень.

2. Керівники (менеджери) – зацікавлені в максимізації одержуваного на капітал доходу, частина якого привласнюється ними у вигляді винагороди, реалізації стратегічних рішень.

3. Наймані робітники – зацікавлені в одержанні максимальних поточних доходах (заробітній платі).

Система економічних інтересів в будь-якому суспільстві не обмежується лише трьома названими суб'єктами. Кожне суспільство не є однорідним за

своєю соціальною структурою. Отже, виокремлюють також інші соціальні групи, яким властиві свої економічні інтереси, своя система мотивів і методів реалізації. У суспільстві є орендатори, кооператори, приватні великі і малі підприємці, суб'єкти тіньового бізнесу тощо.

Отже, всі види інтересів не діють в основному напрямку як спонукальні мотиви. Вони суперечливі й різноманітні, а тому постійно породжують колізії, конфліктні ситуації, бо спонукають людей іноді навіть при досягненні одних і тих же цілей діяти в різних напрямках. Реальною потребою економічного життя є досягнення єдності інтересів суб'єктів економічних відносин через реалізацію кожного з них на основі взаємодії і консенсусу. Інтерес власника капіталу не може бути реалізованим, якщо не будуть на певному рівні реалізовані інтереси найманих працівників.

Інтереси регіональних систем не можуть бути досягнуті й реалізовані, якщо не будуть реалізовані інтереси окремих суб'єктів господарювання, розташованих на даній території. Державні інтереси можуть бути досягнуті й реалізовані лише за умови реалізації інтересів нижчих рівнів.

Список використаних джерел

1. <http://referat-ok.com.ua/ekonomichna-teoriya/ekonomichni-interesi-sutnist-vidi-vzajemodiya>
2. Основи економічної теорії [Текст]: навчальний посібник / С. Дзюбик. – К. : Знання, 2006. – 481 с.